

Poštovani,

U saopštenju **Generisane količine otpada iz industrije za 2016. godinu** (broj 133, od 28. jula 2017. godine), uočena je greška u objavljenim podacima do koje je došlo usled promjene podataka od strane izvještajne jedinice. Stoga objavljujemo novo saopštenje u kojem su podaci ispravljani i molimo da se njime koristite.

Radi lakšeg snalaženja, ispravljani podaci su osjenčeni.

Upućujemo izvinjenje zbog nastale greške.

Hvala na razumijevanju.

Generisane količine otpada iz industrije 2016. godina

Saopštenje sadrži izabrane statističke podatke o generisanim i tretiranim količinama otpada iz industrije u 2016. godini. Otpad iz industrije obuhvata sektore: B (Vađenje ruda i kamena); C (Prerađivačka industrija); D (Snabdijevanje električnom energijom, gasom, parom i klimatizacija) i E (Snabdijevanje vodom, upravljanje otpadnim vodama, kontrolisanje procesa uklanjanja otpada i slične aktivnosti).

U 2016. godini sektori industrije u Crnoj Gori generisali su **683 704,7** tona otpada, od toga **360 116,7** tona neopasnog i **323 588,0** tona opasnog otpada.

Od ukupno **683 704,7** tona generisanog otpada u industriji, sektor Vađenje ruda i kamena generisao je **337 584,8** tona tj. **49,4%**, sektor Prerađivačka industrija **36 476,3** tona tj. **5,3%**, sektor Snabdijevanje električnom energijom, gasom, parom i klimatizacija **304 380,0** tona tj. **44,5%** i sektor Snabdijevanje vodom, upravljanje otpadnim vodama, kontrolisanje procesa uklanjanja otpada i slične aktivnosti **5 263,6** tona tj. **0,8%**.

Po sektorima odnos neopasnog i opasnog otpada kretao se: sektor Vađenje ruda i kamena (opasni otpad **95,3%**, neopasni otpad **4,7%**), sektor Prerađivačka industrija (neopasni otpad **96,3%**, opasni otpad **3,7%**), sektor Snabdijevanje električnom energijom, gasom, parom i klimatizacija (neopasni otpad skoro **100%**) i sektor Snabdijevanje vodom, upravljanje otpadnim vodama, kontrolisanje procesa uklanjanja otpada i slične aktivnosti (neopasni otpad **98,8%**, opasni otpad **1,2%**).

Od ukupno generisanog i skladištenog otpada u iznosu od **696 167,3** tone u 2016. godini, preduzeća su sopstveno zbrinula **91,2%**, preradila **3,3%**, privremeno skladištila **2,6%**, predala drugim preduzećima u Crnoj Gori **2,2%** i izvezla **0,7%** otpada.

Kod sopstvene prerade najzastupljenija operacija je zatrpavanje sa **82,3%**, spaljivanje u energetske svrhe sa **8,3%**, zatim reciklaža sa **7,4%** dok ostali postupci čine **2,0%**. Postupcima zbrinjavanja preduzeća iz oblasti industrije u 2016. godini zbrinula su **634 810,2** tone otpada, pri čemu je najzastupljenija operacija D1 – odstranjivanje na zemljištu ili u zemljištu sa **50,9%**.

Industrijska preduzeća u Crnoj Gori u 2016. godini direktno su izvezla **4 720,3** tona otpada, od čega **50,7%** čini otpad iz prerade drveta, **22,2%** papir i papirna i kartonska ambalaža, **20,8%** metalni otpad i **6,3%** anode i ostali otpad.

Tabela 1. Generisani industrijski otpad prema sektorima, 2016. godina

	Rudarstvo	Prerađivačka industrija	Snabdijevanje električnom energijom, gasom, parom i klimatizacija	Snabdijevanje vodom, upravljanje otpadnim vodama, kontrolisanje procesa uklanjanja otpada i slične aktivnosti	Ukupno
Neopasni otpad	15 769,5	35 129,2	304 018,8	5 199,2	360 116,7
Opasni otpad	321 815,3	1 347,1	361,2	64,4	323 588,0
UKUPNO	337 584,8	36 476,3	304 380,0	5 263,6	683 704,7

tona

Tabela 2. Generisani industrijski otpad prema grupama Kataloga otpada, 2016. godina

		tona		
Vrsta otpada		Neopasni	Opasni	Ukupno
01	Otpadi koji potiču od istraživanja, iskopavanja iz rudnika ili kamenoloma, i fizičkog i hemijskog tretmana minerala	5 488,5	321 765,0	327 253,5
02	Otpadi iz poljoprivrede, hortikulture, akvakulture, šumarstva, lova i ribolova, pripreme i prerade hrane	1 806,1	-	1 806,1
03	Otpadi od prerade drveta i proizvodnje papira, kartona, pulpe, panela i namještaja	6 911,4	-	6 911,4
04	Otpadi iz kožne, krznarske i tekstilne industrije	4,0	0,0	4,0
07	Otpadi od organske hemijske prerade	34,0	-	34,0
08	Otpadi od izrade, formulacije, pribavljanja i upotrebe premaza (boje, lakovi i staklene glazure), lijepkovi, zaptivači i štamparska mastila	0,1	0,2	0,3
10	Otpadi iz termičkih procesa	316 486,8	1 168,3	317 655,1
12	Otpadi od oblikovanja i fizičke i mehaničke površinske obrade metala i plastike	749,9	0,1	750,0
13	Otpadi od ulja i ostataka tečnih goriva (osim jestivih ulja i onih u grupama 05, 12 i 19)	-	285,8	285,8
14	Otpadi od organskih supstanci koje se koriste kao rastvarači, sredstva za hlađenje i kao pogon za letilice (osim u grupama 07 i 08)	-	1,1	1,1
15	Otpadi od ambalaže; apsorbenti, krpe za brisanje, materijali za filtriranje i zaštitne tkanine, ako nije drugačije specificirano	1 554,2	6,4	1 560,6
16	Otpadi koji nijesu drugačije specificirani u katalogu	5 466,0	318,3	5 784,3
17	Građevinski otpad i otpad od rušenja (uključujući i iskopanu zemlju sa kontaminiranih lokacija)	14 505,2	-	14 505,2
18	Otpadi od zdravstvene zaštite ljudi i životinja i/ili s tim povezanog istraživanja (isključujući otpad iz kuhinja i restorana koji ne dolazi od neposredne zdravstvene zaštite)	7,2	-	7,2
19	Otpadi iz objekata za obradu otpada, pogona za tretman otpadnih voda dalje od lokacije proizvodnje i pripremu vode namijenjene ljudskoj upotrebi i vode za industrijsku upotrebu	2 999,3	41,2	3 040,5
20	Opštinski otpadi (kućni otpad i slični komercijalni i industrijski otpadi), uključujući odvojeno sakupljene frakcije	4 104,0	1,6	4 105,6
UKUPNO		360 116,7	323 588,0	683 704,7

Tabela 3. Generisani industrijski otpad prema Statističkoj klasifikaciji otpada, 2016. godina

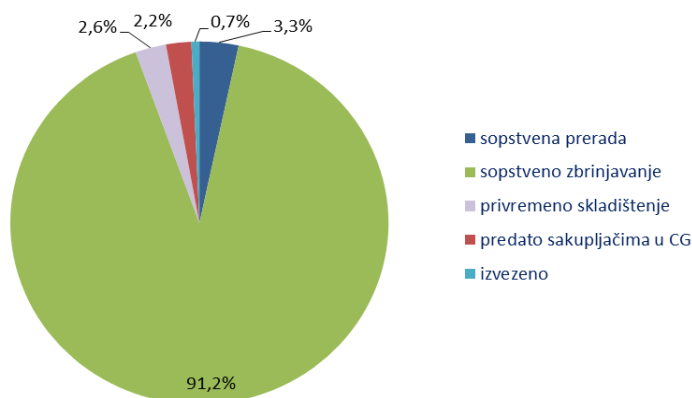
Opis - Vrste otpada EWC/Stat Version 4		Karakter otpada ¹	Vađenje ruda i kamena	Prerađivačka industrija	Snabdijevanje električnom energijom, gasom, parom i klimatizacija	Snabdijevanje vodom, upravljanje otpadnim vodama, kontrolisanje procesa uklanjanja otpada i slične aktivnosti
01.1	Upotrijebljeni rastvarači	1	-	1,1	-	-
01.2	Kisjeli, bazni ili zaslanjeni otpad	1	-	358,2	-	0,2
01.3	Korišćena ulja	1	37,8	117,4	30,0	18,8
01.4, 02, 03.1	Hemijski otpadi	1	3,1	9,5	80,2	0,5
01.4, 02, 03.1	Hemijski otpadi	0	-	3 353,5	-	1,1
03.2	Muljevi iz industrijskih otpadnih voda	1	-	0,6	-	33,5
03.2	Muljevi iz industrijskih otpadnih voda	0	-	2 606,4	-	-
06.1	Otpad od obojenih metala i otpaci	0	509,7	73,9	46,8	-
06.2	Otpad od ne-obojenih metala i otpaci	0	0,3	556,7	18,7	-
06.3	Metalni otpadi, miješani obojeni i neobojeni otpad	0	-	2 621,3	3,9	30,3
07.1	Stakleni otpad	0	-	236,1	-	0,3
07.2	Papirni i kartonski otpad	0	2,0	1 437,1	-	6,9
07.3	Otpad od gume	0	17,5	38,3	-	36,6
07.4	Plastični otpad	0	-	72,7	-	4,1
07.5	Drveni otpad	0	-	6 878,9	-	1,7
07.6	Tekstilni otpad	0	-	9,2	-	0
07.7	Otpad koji sadrži PCB	1	-	1,0	-	0,7
08 (isklj.08.1, 08.41)	Odbačena oprema (isključujući odbačena vozila, baterije i otpadni akumulatori)	0	0	75,8	78,9	0,4
08 (isklj. 08.1, 08.41)	Odbačena oprema (isključujući odbačena vozila, baterije i otpadni akumulatori)	1	1,1	1,8	136,6	1,7
08.1	Odbačena vozila	0	-	-	-	3,6
08.1	Odbačena vozila	1	-	-	104,9	-
08.41	Odbačene baterije i akumulatori	0	0,9	4,7	-	0,1
08.41	Odbačene baterije i akumulatori	1	8,3	2,2	2,5	8,4
09.1	Otpad životinjskog porijekla i miješani otpad iz pripreme hrane	0	0,5	296,7	-	0,7
09.2	Otpad biljnog porijekla	0	-	776,7	-	-
09.3	Životinjski izmet, urin i đubre	0	-	466,0	-	-
10.1	Otpad iz domaćinstava i slični otpad	0	-	-	-	0,2
10.2	Miješani i nerazvrstani materijali	0	1,6	3 383,5	49,5	293,2
10.3	Sortirani ostaci	0	-	1,3	-	-
10.3	Sortirani ostaci	1	-	-	7,0	0,6
11	Zajednički muljevi	0	-	20,6	-	3 668,1
12.1	Mineralni otpad iz građevinarstva i rušenja	0	1,7	32,7	-	304,9
12.2, 12.3, 12.5	Ostali mineralni otpadi	0	2 470,7	6 050,7	-	37,0
12.2, 12.3, 12.5	Ostali mineralni otpadi	1	321 765,0	45,2	-	0,0
12.4	Otpad od sagorijevanja	0	14,6	6 035,1	303 821,0	-
12.4	Otpad od sagorijevanja	1	-	810,1	-	-
12.6	Otpad od zemljišta	0	-	101,3	-	306,0
12.7	Bagerovanje zemljišta	0	12 750,0	-	-	504,0
UKUPNO			337 584,8	36 476,3	304 380,0	5 263,6

Tabela 4. Tretman otpada u industrijskim preduzećima, 2016. godina

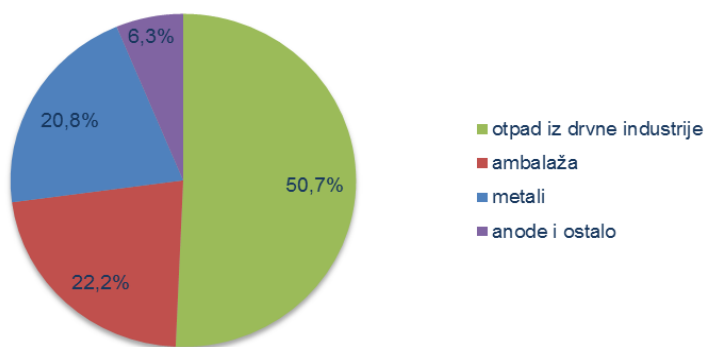
	Sopstvena obrada	Privremeno skladištenje	Predato drugome u Crnoj Gori	Izvezeno iz Crne Gore	Ukupno
Neopasni otpad	335 707,1	17 371,4	13 977,8	4 720,0	371 776,3
Opasni otpad	322 325,3	1 006,2	1 059,2	0,3	324 391,0
UKUPNO	658 032,4	18 377,6	15 037,0	4 720,3	696 167,3

tona

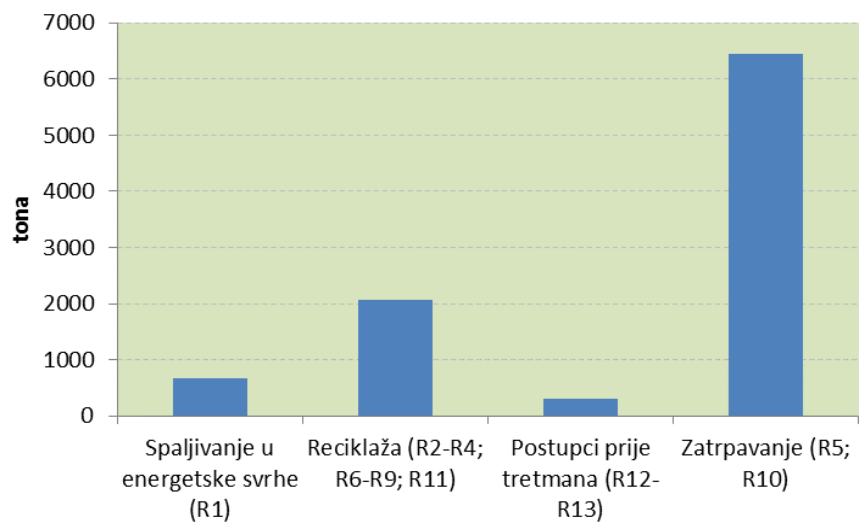
Grafik 1. Postupanje sa industrijskim otpadom, 2016. godina

Grafik 2. Izvoz industrijskog otpada, 2016. godina

Grafik 3. Postupci prerade industrijskog otpada, 2016. godina

METODOLOŠKA OBJAŠNENJA

Podaci o industrijskom otpadu za 2016. godinu prikupljeni su Statističkim istraživanjem o proizvedenom otpadu u industriji. U sprovođenju istraživanja primjenjen je anketni metod prikupljanja podataka, a sa geografskog aspekta obuhvaćeni su poslovni subjekti koji svoju proizvodnu djelatnost obavljaju na cjelokupnoj teritoriji Crne Gore. Istraživanjem su obuhvaćeni svi poslovni subjekti sa 10 i više zaposlenih, čija je osnovna djelatnost definisana u sektorima B-Rudarstvo; C-Prerađivačka industrija, D-Snabdijevanje električnom energijom, gasom, parom i klimatizacija i E-Snabdijevanje vodom, upravljanje otpadnim vodama, kontrolisanje procesa uklanjanja otpada i slične aktivnosti, tj. oblasti 05-39 Klasifikacije djelatnosti 2010.

Podaci o industrijskom otpadu za 2016.godinu obrađeni su uz primjenu statističkih metoda imputacije i ponderacije, u cilju dobijanja veće pokrivenosti i međunarodne uporedivosti podataka.

Za prikupljanje podataka korišćen je Pravilnik o katalogu otpada i klasifikaciji otpada („Sl. list Crne Gore“, br. 59/13 od 26.12.2013.) koji je uskađen sa evropskom listom otpada (LoW) i sadrži više od 800 vrsta otpada sistematizovanog prema svojstvima i mjestu nastanka u 20 grupa. Od tih 20 grupa veći dio se zasniva na djelatnostima u kojima otpad nastaje, dok se neke grupe zasnivaju na materijalima ili procesima.

Katalog otpada, (LoW) je popis otpada prema svojstvima i mjestu nastanka, razvrstan na grupe, podgrupe i vrste otpada sa djelatnostima čijim obavljanjem se proizvodi otpad.

Statistički katalog otpada (EWC-Stat) je popis otpada prema materijalu. Razvrstan je na 51 vrstu otpada i podijeljen na opasni i neopasni. Međunarodno izvještavanje o otpadu se vrši prema EWC-Stat.

Otpad je svaka materija ili predmet koju je imalac odbacio, namjerava da odbaci ili je dužan da odbaci u skladu sa zakonom.

Izvorni proizvođač otpada je svako lice čijom aktivnošću nastaje otpad.

Imalac otpada je proizvođač otpada ili pravno ili fizičko lice ili preduzetnik koje posjeduje otpad.

Industrijski otpad je otpad koji nastaje u proizvodnim procesima u industriji i zanatstvu, a razlikuje se od komunalnog otpada po svom sastavu i karakteristikama.

Opasni otpad je otpad koji sadrži elemente ili jedinjenja koja imaju jedno ili više od sljedećih opasnih svojstava: eksplozivnost, reaktivnost, zapaljivost, nadražljivost, štetnost, toksičnost, infektivnost, kancerogenost, korozivnost, mutagenost, teratogenost, ekotoksičnost, svojstvo nagrizanja i svojstvo otpuštanja otrovnih gasova hemijskom ili biološkom reakcijom i osjetljivost/razdražljivost, kao i otpad iz kojeg, nakon odlaganja, može nastati druga materija koja ima neko od opasnih svojstava.

Neopasni otpad je otpad koji po sastavu i svojstvima nema neku od karakteristika opasnog otpada.

Obrada otpada je postupak prerade i/ili zbrinjavanja otpada, uključujući pripremu prije prerade i/ili zbrinjavanja.

Zatrpavanje (backfilling) je postupak prerade u kojoj se otpad koristi na iskopenim područjima (kao što su rudnici i kamenolomi) u svrhu adaptacije, odnosno sprečavanja obrušavanja ili u svrhu melioracije, gdje otpad zamjenjuje druge ne-otpadne materijale koji bi se morali koristiti za tu svrhu.

Izdaje i štampa Zavod za statistiku Crne Gore (MONSTAT)
81000 Podgorica, IV Proleterske br. 2, telefon (+382) 20 230-811, faks (+382) 20 230-814

Saopštenje pripremio:
Odsjek statistike životne sredine i šumarstva

Tel. +382-20-230 937
e-mail: contact@monstat.org